

social-responsibility-intro-duction.html 9. Social Responsibility [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.entrepreneur.com/encyclopedia/term/82646.html>.

Information about the author

Strupynska Nataliia Vasylyvna – postgraduate of Department of economics, organization and planning of the enterprise's activities at Kharkiv National University of Economics, (Lenina ave., 9a, Kharkiv, 61166).

Інформація про автора

Струпинська Наталія Васиївна – аспірант кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а).

Информация об авторе

Струпинская Наталья Васильевна – аспирант кафедры экономики, организации и планирования деятельности предприятия Харьковского национального экономического университета (61166, г. Харьков, пр. Ленина, 9а).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Назарова Г. В.

Стаття надійшла до ред.
02.11.2011 р.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ

УДК 808.51

Дейнеко Є. В.

Розглянуто проблему ефективності публічного виступу, досліджено фактори, що впливають на ефективність публічної промови, виокремлено основні особливості цих факторів, сформульовано критерії ефективного публічного виступу, а саме: цілісність образу доповідача, розширення і поглиблення інформованості аудиторії, адекватність сприйняття повідомлення слухачами, особистісне включення виступаючого та аудиторії у проблему й розвиток мотивації до подальших дій аудиторії.

Ключові слова: публічний виступ, ораторське мистецтво, ділове спілкування, ефективність.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПУБЛИЧНОГО ВЫСТУПЛЕНИЯ

УДК 808.51

Дейнеко Е. В.

Рассмотрена проблема эффективности публичного выступления, исследованы факторы, которые влияют на эффективность публичной речи, выделены основные особенности этих факторов, сформулированы критерии эффективного публичного выступления, а именно: целостность образа докладчика, расширение и углубление информированности аудитории, адекватность восприятия сообщения слушателями, личностное включение выступающего и аудитории в проблему и развитие мотивации к дальнейшим действиям аудитории.

Ключевые слова: публичное выступление, ораторское искусство, деловое общение, эффективность.

THEORETICAL ASPECTS OF THE EFFICIENCY OF PUBLIC SPEECHES

UDC 808.51

Deineko Ye. V.

The problem of efficiency of public speaking, factors that influence the effectiveness of public speeches are considered, main features of these factors are highlighted and criteria of effective public speaking have been formulated. They are the following: integrity of an

image of the lecturer, expansion and deepening of knowledge of audience, adequacy of perception of the message by listeners, personal inclusion of both audiences in a problem and motivation development to the further actions of audience.

Key words: public speaking, oratory, business communication, efficiency.

Кожна людина у своєму житті неодноразово стикається з необхідністю публічно висловлювати свою думку. Особливо це стосується тих, хто у своїй сфері діяльності займає керівні посади будь-якого рівня, а також інших суспільно-активних особистостей, які висловлюють свої думки публічно. Зазвичай ставлення до таких людей з боку підлеглих та оточення формується з образу, що створений під час їх публічних виступів. Отже, володіння мистецтвом людського спілкування як особливо складною і вкрай відповідальною сферою буття є життєво необхідною потребою кожного, хто бажає досягти успіху. Таким чином, дуже гостро постає актуальність дослідження питання ефективності володіння мистецтвом публічного виступу, оцінки факторів успішності та дієвості виступу, ступеня впливу на свідомість слухачів, рівня виконання завдань, які були поставлені виступаючим.

Метою цієї статті є теоретичне дослідження ефективності публічного виступу, чинників, що на неї впливають, та узагальнення критеріїв.

Відповідно до мети дослідження вирішено такі завдання:

окреслено проблему ефективності публічного виступу;

розглянуто елементи, що безпосередньо впливають на якість публічного виступу;

сформульовано критерії ефективності публічного виступу.

Будь-який публічний виступ повинен бути спрямований на вирішення конкретної мети, без якої виступ не може бути ефективним. Кінцева мета будь-якого виступу полягає у впливі на аудиторію у заздалегідь заданому оратором напрямі, якщо вона досягнута, то виступ можна вважати ефективним.

Водночас необхідно враховувати той факт, що публічний виступ не є одностороннім процесом, іншу його сторону становить аудиторія. Зрозуміло, що цілі оратора, його намір, задум, які виражені в промові, відіграють ключову роль у публічному виступі. Однак не можна забувати, що аудиторія також має свій намір, зацікавленість в участі у даному риторичному акті. Якщо слухач витрачає свій час і розумові зусилля на той чи інший виступ, значить він зацікавлений у цьому і має певну мету – отримати інформацію, сформувати думку – отримати задоволення тощо. Тому більш коректно визначити ефективність публічного виступу як ступінь реалізації своїх намірів зацікавленими сторонами цього процесу.

Оцінити ефективність мовлення з позиції оратора означає визначити, наскільки фінальний емоційний стан аудиторії та її ставлення до предмета мовлення співпали із задумом виступаючого. При цьому необхідно чітко уявляти задум оратора – його тезу та імператив. Відповідно ступенем прийняття аудиторією тези виступу буде оцінюватися ефективність аргументації мови. Якщо метою оратора, крім переконання в якомусь положенні, було спонукання до дії або формування деяких намірів, то ефектив-

ність мовлення повинна визначатися ступенем зміни психоемоційного стану аудиторії у ставленні до предмета промови.

Аналіз ефективності виступу з точки зору аудиторії полягає в оцінці того, наскільки промова даного оратора, ідеї, які їм запропоновані, виявилися доречними, наскільки виступ відповідав очікуванням і потребам даної аудиторії, іншими словами, наскільки доповідачем були враховані всі чинники, що можуть вплинути на контакт з аудиторією.

Отже, ефективність публічного виступу, насамперед, залежить від рівня підготовки особи, що виступає, тобто від вміння доцільно використовувати елементи, які визначають дієвість виступу:

вербальну і невербальну поведінку;

зміст і форму виступу;

врахування чинників, що впливають на контакт з аудиторією та зворотний зв'язок з нею.

Досконале володіння технологіями виступу – це один з найважливіших елементів ефективності промови. Дослідження свідчать, що перших 11 секунд виступу достатньо, щоб слухачі оцінили, чи промовець приємний, компетентний і чи заслуговує на довіру. Враження аудиторії складають: на 7 % – слова, на 38 % – тон голосу та інтонація, 55 % – мова тіла (поставка, міміка, погляд, жести) і зовнішній вигляд виступаючого. Отже, поведінка під час публічного виступу є важливим чинником впливу на аудиторію [1].

У таблиці наведено деякі вербальні та невербальні ознаки поведінки, що впливають на характер сприймання аудиторією особи виступаючого.

Таблиця

Ознаки поведінки, що впливають на характер сприймання виступу [1]

Поведінка, яка сприймається як ознака слабкості	Поведінка, яка сприймається як ознака авторитетності
1	2
Вербальна	
• зайве виправдовування; • пошук підтвердження; • вживання зменшувальних форм слів; • безособова форма дієслів (наприклад, зроблено, виконано)	• прийняття відповідальності за власні погляди, представлення їх як власної точки зору (наприклад, вирази "на мою думку, вважаю, що..."); • вживання тверджень, що починаються з "я"; • вживання дієслів у активній формі
Вокальна	
• тихий голос, шепіт; • зростаюча інтонація	• рішучий голос; • виразна артикуляція

Закінчення таблиці

1	2
Візуальна	
• погляд спрямований у сторону, уникання зорового контакту; • прикушування губ, затуляння рукою рота під час мовлення; • схилена постава; • схрещення рук і ніг; • вертіння, виконання багатьох непотрібних рухів	• безпосередній зоровий контакт із співрозмовником (аудиторією); • глибоке, вільне дихання; • міцне потискання долоні; • відкрита та пряма постава; • опанування власною жестикуляцією й мімікою

Доцільним також є попередня критична самооцінка промовцем свого зовнішнього вигляду з метою зачасного усунення свідомих і несвідомих бар'єрів між ним та слухачами. Варто витратити час і підібрати найбільш відповідний до заходу костюм, щоб до розумових здібностей і напрацьованих досягнень додати відповідний зовнішній вигляд. У такому разі з боку промовця буде передбачений той максимум, який сприяє досягненню поставленої мети [2].

Щодо змісту та форми виступу, окрім визначення мети, для досягнення успіху необхідно продумати його структуру: вступ (ознайомлення з проблемою, інформування слухачів про свої наміри), основний зміст (розкриття своїх поглядів на ту чи іншу проблему) і закінчення (підсумок головних концепцій та цілей). Ефективний виступ повинен бути таким:

помітним серед інших виступів (простим і зрозумілим, не вимагати додаткових тлумачень);

привертати увагу (ґрунтуватися на знаннях аудиторії, які постійно розвиваються і поглиблюються, бути різномірним за змістом і мотивуванням, підпорядкованим головній меті, без зайвих відступів);

спонукати до конкретної дії (виражати повагу до адресата і викликати його симпатію, містити елементи, які припускають перевірку істинності інформації, бути неагресивним) [1].

Останнім елементом, що визначає ефективність публічного виступу, є врахування чинників, які впливають на контакт з аудиторією. Основні з них наведено на рис. 1.

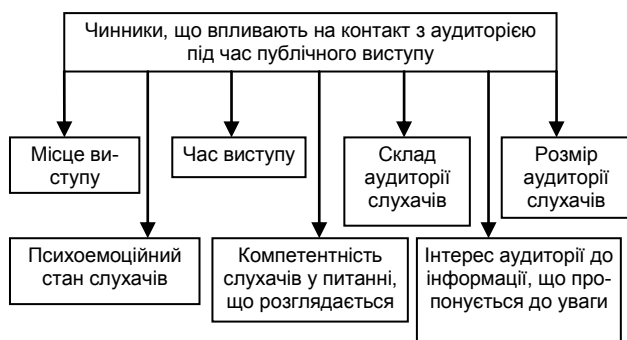

Рис. 1. Чинники, що впливають на контакт з аудиторією під час публічного виступу

Таким чином, можна сформулювати основні критерії, які в сукупності з урахуванням зазначених елементів на етапі підготовки та безпосередньо при публічному виступі впливають на його ефективність.

Почуття аудиторії – це якість, яку неодмінно має розвивати в собі кожен виступаючий. Для цього потрібно збирати відомості про аудиторію майбутнього виступу, враховувати такі ознаки аудиторії, як її однорідність або

неоднорідність, спеціальність, освітній рівень, приблизне коло інтересів, її ознайомлення з проблематикою виступу, демографічні особливості. Усе це буде додатковою гарантією від помилок, зокрема, від помилки у вигляді розрахунку на якогось так званого "пересічного слухача". Інакше кажучи, виступаючий повинен проявити турботу про відповідність свого виступу потребам та інтересам слухачів, а також їх можливостям [3].

Усе це дозволило узагальнити критерії ефективності публічного виступу та обґрунтувати їх з позиції доцільності їх дотримання (рис. 2).

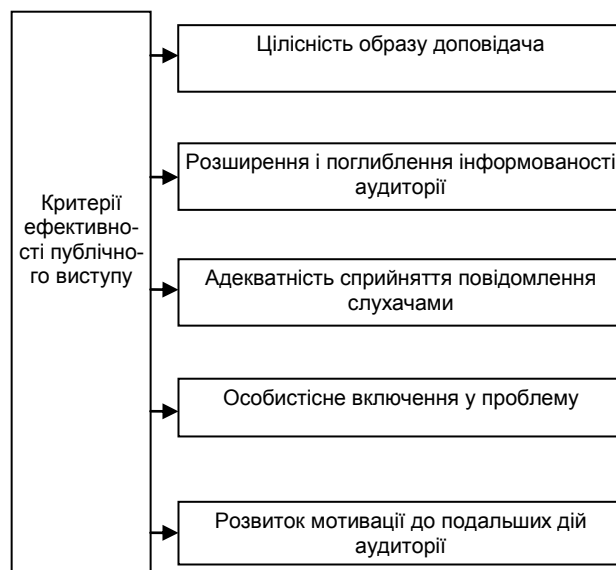

Рис. 2. Критерії ефективності публічного виступу

У результаті дослідження з'ясовано, що як фактори ефективності публічного виступу можуть бути розглянуті особливості особистості виступаючого, його вербальна і невербальна поведінки, форма і зміст його виступу, характер зворотного зв'язку з аудиторією. Таким чином, кожен, хто прагне зробити свій виступ ефективним, повинен при врахуванні цих факторів систематично працювати над собою.

Література: 1. Колісниченко Н. М. Медіанавчання суб'єктів політичної діяльності: світовий досвід та уроки для України / Н. М. Колісниченко // Наукові праці : науково-методичний журнал.– Миколаїв : Вид. ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – Т. 125. – Вип. 112. Державне управління. – С. 106–111. 2. Казанцева О. О. Керування враженням під час публічного виступу за рахунок зовнішнього вигляду доповідача [Електронний ресурс] / О. О. Казанцева // Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія. – X. : ХНПУ, 2009. – Вип. 29. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKhnpu_psykhol/2009_29/08.html. 3. Халин С. М. Методика публічного виступлення : учебн. посіб. / С. М. Халин. – 2-е изд., перераб. – Тюмень : Тюменский гос. ун-т, 2006. – 70 с.

References: 1. Kolisnichenko N. M. Media-navchannia subiektiv politychnoi diialnosti: svitovyi dosvid ta uroky dla Ukrainy / N. M. Kolisnichenko // Naukovi pratsi : naukovo-metodychnyi zhurnal. – Mykolaiv : Vyd. ChDU im. Petra Mohyly, 2010. – T. 125. – Ed. 112. Derzhavne upravlinnia. – Pp. 106–111. 2. Kazantseva O. O. Keruvannia vrazhenniam pid chas publichnoho vystupu za rakhunok zovnishnoho vyhladu dopovidacha / O. O. Kazantseva // Visnyk KhNPU imeni H. S. Skovorody. Psykholohiia. – Kh. : KhNPU, 2009. – Ed. 29. – Rezhym dostupu : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKhnpu_psykhol/2009_29/08.html. 3. Halin S. M.

Metodika publichnogo vystupleniya : uchebnoe posobie / S. M. Halin.
– 2-d ed., pererab. – Tyumen : Tyumenskiy gos. un-t, 2006. – 70 p.

Інформація про автора

Дейнеко Євген Валерійович – аспірант кафедри контролю і аудиту Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: deynekoev@gmail.com).

Інформація об авторе

Дейнеко Евгений Валерьевич – аспірант кафедри контролю і аудита Харківського національного економічного університету (61166, г. Харків, пр. Леніна 9а, e-mail: deynekoev@gmail.com).

Information about the author

Deineko Yevhen Valeriyovych – postgraduate student of the Department of monitoring and audit at Kharkiv National University of Economics (Lenina ave., 9a, Kharkiv, 61166, e-mail: deynekoev@gmail.com).

Рецензент
ст. викладач Сєдова Л. М.

Стаття надійшла до ред.
20.06.2011 р.

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ПОТОКІВ КАПІТАЛУ**

УДК 339.727.2; 339.923

Кобилянська А. В.

Присвячено вивченню лібералізації фінансового рахунку країни. Наведено основні наслідки від лібералізації для основних ринкових гравців, запропоновано критичне осмислення чистого ефекту від лібералізації та подано практичні рекомендації щодо економічної політики в цій сфері. Особливу увагу приділено лібералізації потоків капіталу в контексті укладання угоди про ЗВТ Україна – ЄС.

Ключові слова: країни з ринками, що формуються, іноземні інвестиції, лібералізація потоків капіталу.

УДК 339.727.2; 339.923

Кобылянская А. В.

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ ПОТОКОВ КАПИТАЛА**

Посвящена изучению либерализации финансового счета страны. Приведены основные последствия либерализации для основных рыночных игроков, предложено критическое осмысление чистого эффекта либерализации и представлены практические рекомендации относительно экономической политики в этой сфере. Особенное внимание уделено либерализации потоков капитала в контексте подписания соглашения о ЗСТ Украина – ЕС.

Ключевые слова: страны с формирующимися рынками, иностранные инвестиции, либерализация потоков капитала.

UDC 339.727.2; 339.923

Kobyljanska A. V.

**THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS
OF CAPITAL FLOWS LIBERALIZATION**

The article is devoted to the investigation of financial account liberalization. The main consequences of the liberalization for main economic agents are provided, a critical assessment of liberalization net effect is suggested and some practical recommendations